

Γνωμοδότηση του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων

(αναδιατύπωση)

(2010/C 323/03)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 16,

τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽¹⁾,

την αίτηση γνωμοδότησης σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών ⁽²⁾,

ΕΞΕΛΑΨΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 12 Ιουλίου 2010, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (αναδιατύπωση) ⁽³⁾.
2. Η πρόταση οδηγίας εστάλη στον ΕΕΠΔ σύμφωνα με το άρθρο 28 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 την ημέρα της έγκρισής της. Η Επιτροπή είχε συμβουλευθεί άτυπα τον ΕΕΠΔ προτού εγκρίνει την πρόταση. Ο ΕΕΠΔ επικρότησε την άτυπη αυτή διαβούλευση και εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι στην τελική πρόταση ελήφθησαν υπόψη όλες οι παρατηρήσεις του.
3. Στην παρούσα γνωμοδότηση, ο ΕΕΠΔ εξηγεί και αναλύει τις πτυχές προστασίας δεδομένων της πρότασης.

II. ΟΙ ΠΤΥΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

4. Τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων (ΣΕΚ) αποζημιώνουν τους καταθέτες πιστωτικού ιδρύματος μέχρι συγκεκριμένου ποσού σε περίπτωση χρεοκοπίας του. Η οδηγία 94/19/ΕΚ, η οποία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν ένα ή περισσότερα ΣΕΚ στο έδαφός τους, εγκρίθηκε στις 30 Μαΐου 1994 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Λίγο μετά την εκδήλωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης το 2008, το Συμβούλιο ενθάρρυνε την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση για την προώθηση της σύγκλισης των ΣΕΚ με απώτερο σκοπό την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Στις 11 Μαρτίου 2009, ως μέτρο έκτακτης ανάγκης, η οδηγία 94/19/ΕΚ τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/14/ΕΚ. Η σημαντικότερη τροποποίηση ήταν η αύξηση του επιπέδου κάλυψης των καταθέτων μιας τράπεζας από 20 000 EUR σε 100 000 EUR σε περίπτωση χρεοκοπίας

της. Η Επιτροπή επισημαίνει στη σελίδα 5 της αιτιολογικής έκθεσης της πρότασης οδηγίας ότι, αφού η οδηγία 2009/14/ΕΚ δεν έχει τεθεί πλήρως σε εφαρμογή, εκτιμά ότι είναι αναγκαία η ενοποίηση και η τροποποίηση των οδηγιών 94/19/ΕΚ και 2009/14/ΕΚ μέσω αναδιατύπωσης.

5. Η πρόταση οδηγίας αποσκοπεί στην απλούστευση και εναρμόνιση των συναφών εθνικών διατάξεων, ιδίως όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της κάλυψης και τις ρυθμίσεις εκταμίευσης. Οι διατάξεις τροποποιούνται ώστε να μειωθεί περαιτέρω η προθεσμία για την πληρωμή των καταθετών και να διασφαλιστεί η καλύτερη πρόσβαση των ΣΕΚ σε πληροφορίες που αφορούν τα μέλη τους (τα πιστωτικά ιδρύματα, δηλαδή τις τράπεζες). Προβλέπονται και διάφορες άλλες προσαρμογές με στόχο τη δημιουργία υγιών και αξιόπιστων ΣΕΚ, τα οποία χρηματοδοτούνται επαρκώς ⁽⁴⁾.
6. Η βελτιωμένη διαδικασία εξόφλησης των καταθετών συνεπάγεται αύξηση της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των καταθετών εντός, αλλά και μεταξύ, των κρατών μελών. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 7, «τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων, ανά πάσα στιγμή εφόσον το ζητήσουν, λαμβάνουν από τα μέλη τους κάθε αναγκαία πληροφορία προκειμένου να προετοιμάσουν εξόφληση των καταθετών». Οι πληροφορίες αυτές μπορούν, όπως προκύπτει από το άρθρο 12 παράγραφος 4 της πρότασης οδηγίας, να ανταλλαχθούν και μεταξύ των ΣΕΚ διαφορετικών κρατών μελών.
7. Σε περίπτωση που ο καταθέτης είναι φυσικό πρόσωπο, οι πληροφορίες που τον αφορούν συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο α) της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Η διαβίβαση των εν λόγω πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και κάποιου ΣΕΚ, ή μεταξύ διαφόρων ΣΕΚ, κατά την έννοια του άρθρου 2 στοιχείο β) της οδηγίας 95/46/ΕΚ συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ως εκ τούτου, για τις συγκεκριμένες δραστηριότητες επεξεργασίας ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ, όπως εφαρμόζονται μέσω των συναφών εθνικών νομοθεσιών. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του διότι τα ανωτέρω επιβεβαιώνονται και επισημαίνονται στην αιτιολογική σκέψη 29 της πρότασης οδηγίας.
8. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει επιπλέον την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι η πρόταση οδηγίας εξετάζει ορισμένα στοιχεία της προστασίας δεδομένων με ουσιαστικό τρόπο. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 7, οι πληροφορίες που λαμβάνονται για την προετοιμασία εξοφλήσεων μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό αυτόν και δεν διατηρούνται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το απαιτούμενο για τον εν λόγω σκοπό. Τα ανωτέρω καθορίζουν περαιτέρω την αρχή της οριοθέτησης του σκοπού, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 95/46/ΕΚ, και την υποχρέωση διατήρησης των δεδομένων μόνο κατά τη διάρκεια περιόδου που δεν υπερβαίνει την απαιτούμενη για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο έχουν συλλεγεί ή για τον οποίον αργότερα υφίστανται επεξεργασία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της οδηγίας 95/46/ΕΚ.

⁽¹⁾ ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31.

⁽²⁾ ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1.

⁽³⁾ Βλ. COM(2010) 368 τελικό.

⁽⁴⁾ Βλ. αιτιολογική έκθεση της πρότασης οδηγίας, σ. 2-3.

9. Στο άρθρο 3 παράγραφος 7 αναφέρεται ρητώς ότι στις πληροφορίες που λαμβάνονται για την προετοιμασία εξοφλήσεων περιλαμβάνονται και οι επισημάνσεις σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2. Βάσει του τελευταίου αυτού άρθρου, τα πιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να επισημαίνουν τις καταθέσεις που δεν είναι για κάποιον λόγο επιλέξιμες για εξόφληση, π.χ. διότι απορρέουν από συναλλαγές σε σχέση με τις οποίες εξέδωθη καταδικαστική ποινική απόφαση για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 στοιχείο γ) της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου (βλ. άρθρο 4 παράγραφος 1 της πρότασης οδηγίας). Εφόσον σκοπός της ανταλλαγής πληροφοριών είναι ακριβώς η εξόφληση της κατάθεσης, η γνωστοποίηση τυχόν συναφούς επισήμανσης μπορεί να θεωρηθεί αναγκαίο μέτρο. Ο ΕΕΠΔ εκτιμά επομένως ότι η διαβίβαση τυχόν συναφούς επισήμανσης, όταν θεωρείται δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, συνάδει με τις διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων εφόσον αυτή καθαυτή η επισήμανση δεν αποκαλύπτει περισσότερες πληροφορίες από τις απολύτως απαιτούμενες. Ο σκοπός εξυπηρετείται με απλή επισήμανση που καθιστά σαφές ότι η κατάθεση δεν είναι επιλέξιμη. Συνεπώς, η υποχρέωση που θεσπίζει το άρθρο 4 παράγραφος 2 της πρότασης οδηγίας πρέπει να εφαρμόζεται κατ' αυτόν τον τρόπο προκειμένου να συνάδει με τις διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ.
10. Το άρθρο 3 παράγραφος 7 της πρότασης οδηγίας αναφέρεται επίσης στη συλλογή, εκ μέρους των ΣΕΚ, των πληροφοριών που απαιτούνται για τη διενέργεια τακτικών προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων με σκοπό τον έλεγχο των συστημάτων τους. Οι πληροφορίες αυτές διαβιβάζονται στα ΣΕΚ από τα πιστωτικά ιδρύματα επί συνεχούς βάσεως. Κατά την άτυπη διαβούλευση, ο ΕΕΠΔ ρώτησε εάν στις πληροφορίες αυτές θα περιέχονται και δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, γεγονός που του δημιουργούσε ανησυχίες. Ο ΕΕΠΔ εξέφρασε αμφιβολίες σχετικά με την ουσιαστική αναγκαιότητα της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων. Η Επιτροπή προσαρμόσε το συγκεκριμένο σημείο της πρότασης οδηγίας διευκρινίζοντας ότι οι σχετικές πληροφορίες θα καθίστανται ανώνυμες. Σε επίπεδο προστασίας δεδομένων αυτό σημαίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη όλων των μέσων που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν, οι πληροφορίες δεν δύνανται να συνδεθούν με κάποιο φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή⁽¹⁾. Ο ΕΕΠΔ είναι ικανοποιημένος με αυτή τη διαβεβαίωση.
11. Επίσης, όσον αφορά τις πληροφορίες που λαμβάνονται για τη διενέργεια προσομοιώσεων ακραίων καταστάσεων, το άρθρο 3 παράγραφος 7 αναφέρει ότι οι ληφθείσες πληροφορίες μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον για τον σκοπό αυτόν και δεν διατηρούνται για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από το απαιτούμενο για τον εν λόγω σκοπό. Ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να τονίσει ότι εφόσον οι πληροφορίες καθίστανται ανώνυμες, δεν εμπότουν πλέον στον ορισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για τον οποίον ισχύουν οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ. Περιορισμένη χρήση των εν λόγω πληροφοριών ενδέχεται να προβλέπεται για διάφορους θεμιτούς λόγους. Ωστόσο, ο ΕΕΠΔ επιθυμεί να καταστήσει σαφές ότι οι διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων δεν απαιτούν κάτι τέτοιο.
12. Για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, την ανταλλαγή των πληροφοριών που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 7, το άρθρο 12 παράγραφος 5 της πρότασης οδηγίας αναφέρει ότι τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων ή, ενδεχομένως, οι αρμόδιες αρχές, συνάπτουν γραπτές συμφωνίες συνεργασίας. Σε αυτές τις συμφωνίες επιβάλλεται προσεκτικότερη εξέταση της εφαρμογής των διατάξεων περί προστασίας των δεδομένων. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για την προσθήκη στο άρθρο 12 παράγραφος 5 της ρητής δήλωσης ότι «στις συμφωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη οι απαιτήσεις που προβλέπονται στην οδηγία 95/46/ΕΚ».

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

13. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει την ικανοποίησή του για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται στην προτεινόμενη οδηγία οι πτυχές προστασίας δεδομένων, και επιθυμεί απλώς να επιστήσει την προσοχή στις παρατηρήσεις που διατυπώνει στα σημεία 9 και 11 της παρούσας γνωμοδότησης.

Βρυξέλλες, 9 Σεπτεμβρίου 2010.

Peter HUSTINX

Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

⁽¹⁾ Για την έννοια της «ανωνυμίας» βλ. και τα σημεία 11-28 της γνωμοδότησης του ΕΕΠΔ της 5ης Μαρτίου 2009 σχετικά με τη μεταμόσχευση οργάνων (ΕΕ C 192 της 15.8.2009, σ. 6). Διατίθεται επίσης στον δικτυακό τόπο <http://www.edps.europa.eu> >> Consultation >> Opinions >> 2009.